

Het radicaal linkse Extinction Rebellion praat klimaat en leeft fossiel

Posted on 1 mei 2023 by Wouter Roorda

Extinction Rebellion (XR) is het soort klimaatbeweging waar de kloof tussen zeggen en doen uitzonderlijk groot is. De hypocrisie blijkt niet alleen uit het eigen gedrag dat een relatief grote ecologische voetafdruk veroorzaakt, maar ook uit het feit dat de beweging wordt gefinancierd met geld dat is verdiend met beleggingen in fossiele bedrijven en luchthavens.

XR ontstond in 2018 in het Verenigd Koninkrijk uit een netwerk van personen dat banden onderhield met [Earth First!](#), een radicale milieugroep die niet terugschrikt voor het gebruik van geweld, en [Occupy Wall Street](#), een antikapitalistische actiegroep tegen bedrijven in het algemeen en banken in het bijzonder.

Democratie hoeft niet zo van XR

XR wil dat het gebruik van conventionele fossiele energie in 2025 is beëindigd,

waarbij men niet terugdeinst voor radicale maatregelen zoals het vrijwel stilleggen van alle vormen van transport. De organisatie wil dat overheden overal ter wereld een klimaatnoodtoestand uitroepen en in 2025 netto een nuluitstoot van CO₂ hebben gerealiseerd. Dat dit alleen met dictatoriale maatregelen valt te realiseren die onze hele manier van leven en welvaart op hun kop zetten, doet er niet toe. Zoals zo vaak bij dit soort activisme heiligt het doel de middelen.

De beweging verspreidde zich als een olievlek en had al snel honderden afdelingen in vrijwel alle Westerse landen. Ook Nederland kent inmiddels een groot aantal [groepen](#). XR is geen hiërarchische organisatie en heeft geen kantoor. XR is wel [strak](#) georganiseerd. Leden kunnen kiezen uit een uitgebreid *trainingsaanbod* dat hen voorbereidt op acties. Mensen die veel tijd in de organisatie steken, ontvangen sinds vorig jaar een vergoeding. Hiermee was een bedrag gemoeid van 71.000 euro.

Een van de oprichters van XR is Roger Hallam, die zijn hoogleraarschap aan het Londense Kings College gebruikte om onderzoek te doen naar hoe radicale bewegingen sociale verandering kunnen bewerkstelligen. Daartoe moeten ze in zijn ogen geweldloos zijn, maar tegelijkertijd maatschappelijk disruptief.

Het bezetten van wegen, het beschadigen van bezittingen van anderen en het veroorzaken van opschudding in en rond kantoren van grote bedrijven en media zijn daarvoor nuttige middelen. Met als doel om zoveel mogelijk mensen te laten arresteren. Dat is niet alleen een poging het politie- en justitieapparaat lam te leggen, maar ook om sympathie te kweken door zowel hele jonge als hele oude demonstranten op te laten pakken.

Het bewerkstelligen van economische schade vindt XR aanvaardbaar, aangezien het kapitalisme met zijn promotie van consumptisme verantwoordelijk is voor de ontstane noodsituatie. XR heeft oog voor de bredere noden in deze wereld en voert daarom rond het Sinterklaasfeest [actie](#) samen met *Kick Out Zwarte Piet*.

Chris Hohn, een radicale investeerder

Een belangrijke geldschieter van XR vanaf het eerste uur is het Britse *The Children's Investment Fund (TCIF) Foundation*, één van de rijkste filantropische organisaties in de wereld. TCIF ontving miljarden ponden uit de winsten die multimiljardair Chris Hohn maakte met zijn hedgefund TCI, bekend van de vijandige overnamepoging

van ABN AMRO in 2007.

Hohn zet weliswaar bedrijven onder druk om hun CO₂-uitstoot te verminderen, maar zijn hedgefonds heeft geen problemen met beleggingen in luchthavens en in vliegtuigbouwer Airbus. Hohn is zowel privé als via *TCIFF* [de grootste individuele donor](#) van *XR*. In het oprichtingsjaar gaven hij en *TCIFF* 200.000 pond om de beweging op gang te helpen.

Aileen Getty, een beladen erfgename

Het *Climate Emergency Fund* van onder andere de Amerikaanse miljardair Aileen Getty, erfgename van de oprichter van het gelijknamige olieconcern en daardoor historisch beladen met 'schuld', doneerde een half miljoen pond om de Amerikaanse tak van de grond te helpen.

De Nederlandse afdeling van *XR* werd op gang geholpen door de internationale tak, maar bedruipt inmiddels zichzelf. *XR Nederland* werkte volgens het laatst gepubliceerde jaarverslag 2020-2021 met een budget van ruim 225.000 euro. Dit werd naar eigen zeggen bijeengebracht door 'crowdfunding, structurele en periodieke donaties, grote giften, NGO's, bedrijven en stichtingen'. Daarnaast is er een *Stichting Vrienden van XR* die in 2022 ruim 400.000 euro (2021 circa 230.000 euro) binnenhaalde via particulieren.

Hoewel *XR* zegt transparantie te betrachten geeft het geen openheid over NGO's die een financiële bijdrage leveren. Enige naspeuring leert dat in de afgelopen jaren *XR* al dan niet via de bevriende stichting geld ontving van [Stichting Democratie en Media](#), *Het Actiefonds*, *Oxfam Novib*, *Triodos Foundation*, *Stichting Woudschoten*, *Charitypot Lush* en *Greenpeace*.

De oprichting van *Stichting Vrienden van XR* kent twee doelen. Zoals *XR* zelf [toegeeft](#) loopt het risico dat door activisten veroorzaakte schade op *XR* wordt verhaald. Zo hebben diverse gemeenten een rekening ingediend voor schoonmaakkosten van door *XR*-activisten aangebrachte graffiti. Dat risico wordt beperkt als het geld zit bij een stichting die niets te maken zegt te hebben met deze acties. De tweede reden, die *XR* niet noemt, is dat de bevriende stichting wel de ANBI-status heeft. Op die manier kunnen particulieren hun giften van de belasting aftrekken en hoeft *XR* zelf niet aan de publicatieverplichtingen te voldoen die de ANBI-status met zich meebrengt.

Is XR wel zo geweldloos?

Bij de [EO](#) zei filosoof Rik Peels onlangs: 'Ik vind het verwonderlijk en prijzenswaardig dat bepaalde groepen niet radicaliseren. Denk aan Extinction Rebellion. De zaak is zo groot dat het begrijpelijk zou zijn als men verdere stappen zou zetten.' Het lijkt er echter sterk op dat XR wel degelijk verdere stapjes aan het zetten is, zelfs als je het blokkeren van een snelweg niet als een vorm van geweld ziet.

XR zegt in haar langetermijn strategie solidair te zijn 'met groepen die aan eco-sabotage doen of eigendomsschade toebrengen'. Op 29 oktober 2022 organiseerde XR via een [livestream](#) een lezing 'over eco-sabotage als actiestrategie' met de radicale Zweedse klimaatactivist Andreas Malm over zijn boek *How to blow up a pipeline*. Een [citaat](#) uit dit boek: 'Damage and destroy new CO₂emitting devices. Put them out of commission, pick them apart, demolish them, burn them, blow them up. Let the capitalists who keep on investing in the fire know that their properties will be thrashed.'

Op 7 maart 2023 had de debatavond moeten plaatsvinden in Pakhuis De Zwijger waar XR-aanhangers en anderen in discussie zouden gaan over de vraag of 'we geweld moeten gebruiken om de aanpak van de klimaatcrisis af te dwingen'. Deze werd na veel protest kort van tevoren afgeblazen.

XR: bewierookt in de media

Binnen XR zijn slechts enkele honderden mensen actief, maar de organisatie lijkt vrijwel onbeperkte toegang tot de media te hebben. Daar draagt aan bij dat XR enige 'Bekende Nederlanders' aan zich weet te binden, zoals acteur Sieger Sloot en actrices Carice van Houten en Katja Herbers, schrijfster Eva Rovers en advocate Bénédicte Ficq.

Woordvoerder Hannah Prins is niet van de buis te slaan en wordt alom [bewonderd](#). Ze genoot haar [opleiding](#) bij het door PvdA-duo Booij en Van Bruggen mede opgerichte campagnebureau BKB. Bekend werd XR-activist Jelle de Graaf die zich aan tafel lijmden in een uitzending van Jinek. De bewondering is er al langer. Op 16 juni 2022 zond KRO-NCRV 2Doc de [documentaire](#) 'Klimaatrebellen tussen hoop en wanhoop' uit, waarin de acties van XR werden bewierookt.

In Nederland maakt XR een groot punt van de 'subsiëring' van fossiele energie. Daartoe geïnspireerd door een [artikel](#) van voormalig PvdA-Europarlementariër Alman Metten ging XR diverse malen over tot het blokkeren van de A12 om de Nederlandse overheid te dwingen deze subsidies stop te zetten. In eerste instantie becijferde Metten de hoogte hiervan op 17,3 miljard euro per jaar. In een vervolgartikel werd dat zelfs 30 miljard.

Opvallend is hoe gewillig XR voor het ventileren van deze opvatting een podium krijgt bij de publieke omroep en in veel andere media, zonder vragen over de berekening of het aan het woord laten komen van critici. Zo werd het bedrag van 17,5 miljard euro als vaststaand [feit](#) gebracht door *Avro Tros Eenvandaag*.

Op hetzelfde platform als waar Metten publiceerde, verscheen een [reactie](#) waarin ik betoog dat er van subsidiëring geen sprake is en dat de staat jaarlijks met belastingen op fossiele energie een bedrag ophaalt van zo'n 35 miljard euro. Het terugdraaien van deze 'subsidies' zoals XR wil, is niets anders dan een ordinaire [belastingverhoging](#) met 17,5 miljard euro.

In tegenstelling tot de bijdrage van Metten werd deze publicatie volledig genegeerd. Hetzelfde overkwam CDA-Kamerlid Bontenbal, die een soortgelijk [verhaal](#) publiceerde.

Kritiekloos: 'fossiele subsidies'

Voorafgaand aan de A12-blokkade van 28 januari 2023 maakte de publieke omroep volop reclame voor deze actie, waarbij de 17,5 miljard aan fossiele subsidies als vaststaand feit werd gepresenteerd:

- Bij [WNL op Zondag](#) betoogde Jesse Klaver zonder tegenspraak dat fossiele subsidies in Nederland 'zo'n 17 miljard euro bedragen' (22 januari).
- Als de politie preventief XR-actievoerders oppakt lokt dat een golf van verontwaardiging uit aan de talkshowtafels, zoals bij [Khalid en Sophie](#) (26 januari).
- Te hulp snellend [actievoerend](#) (en subsidiëminnend) Nederland krijgt via de media volop ruimte voor steunbetuigingen (26 januari).
- Alleen Metten en zijn verhaal komen aan het [woord](#) bij *NPO Radio 1* als het in de uitzending gaat over 'fossiele subsidies' (27 januari).
- In een als feitelijke analyse bedoeld stuk wordt door de [NOS](#) alleen het verhaal gebracht van de 17,5 miljard euro aan 'fossiele subsidies' (27 januari).

- Hannah Prins mag zonder kritische noot bij [Buitenhof](#) het XR-betoog houden over 'fossiele subsidies' (29 januari).
- [Dit is de dag](#) nodigt weliswaar iemand uit die kritiek moet leveren op 'fossiele subsidies', maar die heeft geen idee waarover het gaat. Hij wordt daarnaast voortdurend overstemd door een eveneens uitgenodigde klimaatactivist (30 januari).
- Na de demonstratie krijgt XR meteen weer een [podium](#) aan de talkshowtafel voor het aankondigen van de volgende acties (31 januari).

En dat voor een demonstratie die volgens XR zelf niet meer dan 4000 deelnemers trok.

Sommige media vinden dat ze niet volledig aan de kritiek voorbij kunnen gaan, maar willen deze wel duiden. Zo werd ik gebeld door een journalist van [Trouw](#) die mij als 'klimaatscepticus' wil framen en slechts summier aan het woord laat. [NRC](#) wil alleen via email contact, om 'mijn berekening te controleren'.

Waarom omarmen media XR?

Zo kan worden volgehouden dat het verhaal van tegenstanders van Metten niet klopt, zonder die critici aan het woord te laten of om wederhoor te vragen. Ook [het Financieele Dagblad](#) brengt slechts het verhaal van Metten en stelt ten onrechte dat het alleen om vrijstellingen van belasting gaat.

Zo wordt XR, dat binnen twee jaar onze manier van leven radicaal wil veranderen, groot gemaakt door met de beweging sympathiserende media. Die zijn niet geïnteresseerd in kritische kanttekeningen, maar willen juist zoveel mogelijk bijdragen aan het verspreiden van de onheilsboodschap. Kennelijk zonder zich af te vragen wat daarvan de radicale consequenties zijn.

[Wouter Roorda](#) brengt regelmatig verslag uit van zijn speurtocht naar de omvangrijke financiering van de beleid- en meningsvorming met behulp van door overheden en ondernemers betaalde 'actiegroepen'.

*Wynia's Week krijgt geen subsidie en wil ook geen subsidie. Wynia's Week is onafhankelijk en ongebonden. De **donateurs vormen het fundament van Wynia's Week**. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). **Alvast hartelijk dank!***